

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Librería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

L' ASPIRACIÓ DELS ESPANYOLS

¿Quin serà 'l dia ditxós, que la veurém realisada?

LO PROBLEMA CUBÁ

UAN va estallar la insurrecció de Cuba, los governants varen dir:

—No ha de succeir lo de l' altra vegada, que la lluita va durar deu anys. Tots los sacrificis que durant deu anys varen anar-se fent de una manera paullina, femlos ara de un cop y sortimne de una vegada.

Tal va ser lo criteri dels homes de la restauració, y 'l país, dòcil, va secundarlos plé de generositat y entusiasme.

—¿Qué necessitéu? ¿Homes? Preneu los que volguéu. Diners? Exigiu las sumas que us siguin necessàries. Avants que tot l'integritat del territori y l'honra de la nació.

Així contestá 'l poble espanyol.

No s'havia vist mai á Espanya, ni en cap altre país del mon, un desprendiment tan generós, un esperit de sacrifici tan general y admirable. Lo briós despertament del poble espanyol causava la sorpresa y 'ns guanyava la franca simpatia de totes las nacions de la terra. Alcansavam desde 'l primer embarrat de tropas un gran triomf moral.

No faltava sino que 'l govern ab les seves energías y ab lo seu acert en la direcció de la campanya se posés al mateix nivell á que s'havia collocat lo poble al proporcionar tots los elements necessaris pera conseguir una ràpida victòria.

* *

Coneixém de temps y per desgracia nostra als homes de la restauració; tenim exacte concepte de lo que valen, de lo que poden y de lo que senten, y francament, desconfiamos.

Rezels legitims y fundats ens estaven parlant desde lo mes fondo de la conciencia, diuentnos:—Es impossible que 'ls que ab los seus errors han provocat la fatal situació de la illa de Cuba, ab los seus acerts puguien conjurarla. Adoleixen de xacras incurables. L'esperit d'imprevisió, l'afany de despilfarro, l' desconeixement sistemàtic de les necessitats del país, la mala costum de governar falsejant la llei y burlantse d'ella, lo desenfreno dels apetits y concupicencies que tot ho tolera y s'atreveix á tot son vícies consustancials ab la seva naturalesa, vícies que no poden morir sino ab ells mateixos.

Que no 'ns enganyavam ho diuen los resultats.

Vint mesos porta ja de duració la rebeldia cubana, y estém avuy com estavam en un principi, sino pitjors.

No volém fer la critica de cap dels homes que han tingut al seu càrrec la direcció de les operacions, perque tots ells depenen del poder que 'ls nombran, que 'ls sosté ó que 'ls remou, y lògicament sols aquest poder es responsable.

Y á pesar de tot, aquest poder es l'únic que per la boca de 'n Cánovas s'atreveix á dir:—Succéixerí Cuba lo que succeixi, jo me'n rento las mans.

* *

Varem assombrar al mon ab l'esforç colossal que va imposarse al poble espanyol y que aquest va realitzar ab tanta gallardia; y avuy l'estem assombrant ab l'estilitat de tan immensos sacrificis.

—¿Qué fan los doscents mil homes qu'han posat á Cuba?—preguntan per tot arreu.

Las escaramassas, les accions petites, les sorpreses y 'ls combats parciaus no satisfan á ningú. Per la guerra xica no era menester allegar medis y recursos tan considerables com els que s'fan necessaris y qu'en les cas present bastarien per empordre una campanya en gran escala.

—Es que les condicions de valor y resistència innatas en los nostres soldats han disminuït, s'han debilitat y no son ja avuy lo que sigueren en altres temps? De cap manera. Las mateixas accions de guerra, entaulades á Cuba, ja que no donan resultats positius y de trascendència, demostran quan menys que les tropas espanyoles per lo valentas y sufertas no tenen igual en tot lo mon.

—Será, donchs, que 'ls que haurian de organizarlas, dirigirlas y portarlas á una ràpida victòria decisiva, no estan á l'altura de la séua missió? —Qui sab!... Sobre aquest punt las sospitas se condensan y van prenent caràcter de convicció en la conciencia de un gran número d'espanyols y d'extrangers.

Per això á la pregunta:—¿Qué fan los 200,000 homes qu'han posat á Cuba?—no s'pot respondre sincr:—De moment gastan, consumen cantitats fabulosas que representau la ruina segura de la nació.

No falta qui sospita que mentres hi haja diners per gastar durarà la inexplicable situació de Cuba.

Los nostres governants tan aficionats als despilfarros han trobat una mina en l'esperit generós y patriòtic del poble espanyol. La mina s'está explotant y s'explotarà mentres raji en forma de quintas extraordinàries, ab les seves corresponents redempcions; en forma de tributs los mes onerosos; en forma d'arrendaments de les rendas públiques y de ruinosos empréstims que

comprometen la fortuna dels nostres fills y dels nostres nets.

Si en temps de pau y de recursos ordinaris gastavan lo que no tenian, ¿qué no farán avuy que poden pescar en lo riu revolt de una guerra dispendiosísima, en que totes las sumas semblan pocas pera justificar la necessitat de sostenerla?

—Y ahont arribaré per aquest camí?

* *

—Ahont arribaré? Fàcilment pot deduirse no mes que simplificant los termes del complicat problema cubà.

En la guerra passada, sostinguda durant deu anys, ab los recursos que 'l mateix país cubà proporcionava, Espanya y 'ls insurrectes jugavan principalment á qui s'cansaria primer. Varen cansar-se 'ls insurrectes, y Espanya va triunfar.

Avuy se presenta 'l mateix cas. Ja que no s'han aprofitat degudament las tropas considerables per ofegar l'insurrecció ab rapidès cumplint lo govern lo compromís que va contreure el exigir del país tan considerables sacrificis, se reproduix la situació de la guerra anterior. També avuy se juga á qui s'cansará primer.

Pero las circumstancies han canviat radicalment. Lo problema està cap-girat. Avuy porta Espanya la carga més pesada, en rahó de la quantia dels seus mateixos sacrificis. Tants quants més elements se envian á Cuba en homes y recursos, més aném perdent, si hem de continuar la campanya de l'expectació. Tants quants més esforços realisem, millor se compleix lo plan dels insurrectes.

—¿Qué s'proposan aquests desde bon principi? Abstendir-se de tota acció decisiva, mantenir-se al pairo, dominar en las campinyas pel terror y deixar que las ciutats s'arreglin com puguin, esperant lo moment en qu'Espanya acabi la paciencia y 'ls recursos per declarar-se victoriosos.

En canvi 'l plan dels nostres governants y dels generals que aquests tenen á Cuba, no sent com no ha sigut fins ara la realisació d'una campanya enèrgica y decisiva, si es que n'hi ha algú altre, no's veu. Y pel camí que han emprés afavoreix la bona realisació del plan dels enemicichs.

Perque tot resulti extrany en los temps actuals de monarquía restaurada, fa ja més de vint mesos qu'estém jugant a Cuba á la gana pierde. Los sacrificis del país, quant més colosalson, més directament favoreixen los interessos de la insurrecció.

De la mateixa manera quant major es lo raig de sanch que brota de una ferida, més prompte sobreveu l'escolament y la mort.

Així tenim qu'en les mans desgraciadas de 'n Cánovas una idea salvadora y patriòtica com la de ofegar l'insurrecció per medi de una campanya ràpida y decisiva, á forsa de torpes, debilitats, contemplacions, desordres y desconcerts s'ha transformat en una causa de vergonya y de ruina inevitable.

—Ay del país si no ho veu! —Ay d'Espanya si no ho evita!

P. K.

N'individuo estava á punt de tirar-se daltabaix del viaducte del Carrer de Segovia de Madrid, y 'ls guardias de servei van arrivar-hi á temps per impedirlo.

—¿Qui era aquell infelís? —Era en Cánovas desesperat al veure que les coses d'Espanya van tan malament! —Era en Beranger que havia perdut la rahó

davant del pessim estat de la Marina? —Era l'ex-hèroe de Sagunto convensut de que ja ha acabat els turrons?

—No senyors: cap d'ells.... Aquests mestres no se las pegan tan fortes.

Lo suicida era un pobre mestre d'estudi que feia tres dies que no menjava. En aquest país únicament els que dejunen se matan. Els que s'afartan, riuen.

Ultimes notícies de la guerra de Cuba.

Una columna del batalló de Cantàbria hostilizada per forces inmensament superiors gravement compromesa. Una altra columna, la del tenient coronel Granados que acut oportunament en auxili de l'anterior y logra disperar al enemic que ja la tenia envolta.

Molts morts y ferits per una part y per l'altra.

Y res mes.

Francament, deixant á un costat lo valor y la intrepiditat dels nostres soldats, que aquesta vegada, com

sempre, se han portat heròicament, no son aquests combats parciaus, els que 'l país espera.

Lo que 'l país desitja es una campanya enèrgica, general, perfectament combinada y de caràcter decisiu. Forças prou numerosas hi ha á Cuba per empêndrela. Ja no es hora de lluytar 1 contra 10, sino en tot cas 10 contra 1, y acabar un dia ab en Maceo, tancat dintre de la Província de Pinar del Río, y fer luego lo mateix ab los demés cabecillas que campan per les demés províncies.

—Lo general Weyler ha de aprofitar enèrgicament lo període de la seca.

D'altra manera á pesar de no ploure las esperances de la nació poden quedar nullades.

Lo juheu Rotschild vol esperar á veure com se presenta 'l mercat de Londres avants de suscriure 'l contracte de arrendament de les mines de Almaden.

—¿Quin paper mes lluhit pel govern espanyol!

Sobre tot si's considera que 'l govern proposa una llei, que les Corts la votan, que 'l poder real la sanciona... y que al últim venen els juheus y avants d'acceptarla, 's colocan á vérelas venir.

—¿Qui mana á Espanya en definitiva?

—Los juheus!

París està de joia. La visita del Czar de Russia ha provocat no sols en la capital sino en tot lo país un devassall d'entusiasme. De les festes de París, per lo esplendor, calurosas y animadas se'n guardarà eterna memòria.

Los monàrquichs, sobre tot els dels Pirineus ensa, prenen peu de aquest aconteixement, pera formular lo següent judici:

—Ja veieu los republicans.... A jutjar per sos transports de alegria, pot ben afirmarse que anyoràn los exploders y la prepotència del régime monàrquich y fins del ccessarisme! Un pas mes, y 'l proclaman.

* *

Res mes lluny de la veritat.

Al obsequiar á un hoste, representant de una nació amiga, sino aliada, que ha anat á visitarlos, no fan més que cumplir dignament los devers de l'hospitalitat.

—Pero, diguin Srs. monàrquichs: ¿creuen vostés que 'l régime ccessarista encarnat en la per vostés *augusta* persona del emperador de Russia es superior al régime republicà per que 's regeix la Fransa? En aquest cas no es la Fransa que s'humilla elevantse fins al seu hoste; es 'l Emperador de Russia que 's rebaixa visitant á una República. ¿Com es donchs que no l'atacan obheit al seu criteri estret y mesquï?

* *

La veritat es que en l'acte de la visita no hi ha humiliació per ningú.

No perque la Fransa sigui aliada de Russia cedint á necessitats d'ordre internacional, la República allí establetlla ha de sufrir detriment de cap classe.

La forma republicana consolidada á Fransa respon á un esperit de progrés y de dignitat plenament realsat pels immensos beneficis que aquesta forma de govern ha proporcionat al país. La mateixa amistat de Russia es, en l'ordre diplomàtic, una gran conquesta republicana.

Fransa ja no tornarà á ser mai mes monàrquica. Mes aviat, cedint á l'influència dels bons exemples, la Rusia acabarà per ser republicana.

Quènto, historia ó lo que sigui, la veritat es que se'n ha parlat y se'n parla molt encare. Siguin fets reals siguin simples rumors desprovistos de fonament, consignemlos pera satisfer la curiositat dels lectors de LA CAMPANA.

Al anar á empêndre un moviment cap endavant la columna del coronel Sotomayor á Pinar del Río, va rebre una carta de 'n Maceo oferintli 20,000 duros si's retirava de les posicions que ocupava. Petxassá 'l coronel la oferta y dos horas després, tornava l'enviat oferintli 40,000 duros. Lo coronel respongué que si tornava pel campament li faria tallá 'l cap.

Al dia següent ó dos dies després, lo coronel rebé ordre del jefe d'Estat Major, general Ochando, de que abandonés aquell punt. Lo coronel desobehí la mantatos del general Ochando, tenint sas guerrillas en contacte ab las de 'n Maceo é impedint lo pas dels insurrectes.

Lo coronel anà després á la Habana á sincerar-se davant del general Weyler de haver desobehit las órdens del Estat Major y contantli tot lo succehit. Després d'aquesta entrevista en Weyler ne celebrà un'altra ab lo general Ochando de la qual resultà 'l regrés de aquest á la Península.

Tal es la versió donada per *L'Imparcial* de Madrid.

* *

Naturalment, la ressenya de aquest fet no sols ha solivantat á l'opinió pública, sino que ha excitat en gran manera lo pondonor dels elements del exèrcit.

Precisa, donchs, depurarlo escrupulosament: ho exigeix l'honra compromesa de un general espanyol y la seguretat de la nació.

Y no dihem res mes: ro fos cas que de un fet, que ha de ser ó bé una gran calumnia ó bé una infame traició, que al cap d' avall ne pagués la culpa, sigüés la premsa periódica, la pobra Venta-fochs de la casa.

CARTAS DE FORA. — Benisanet. — Sabrà que 'ns hem quedat sense vicari, perque per lo vist no sabia prou del ofici. Figuris que 'l diumenje avants de Sant Jaume, al proclamar las festas desde la trona digné: — Dissapte Sant Jaume y diumenje Santiago, fent riure a tois els que saben que Sant Jaume y Santiago son un mateix sant. — Lo dia 20 de setembre, al principi de la missa, sortí del cor tot amanit, obrí 'l sagrari y comensá ó donar la comunió ó dos ó tres noyars. Lo seu principal ó signi 'l rector tot era fer. — Psit, psit, — donant cops al embalustrat del altar y fent senyas ab la mà dihent que no la donés, fins que no tingüe mes remey que cridarlo d' aquest modo. — Xich: arretire això que no es hora. — Lo vicari Cañas va quedar mes blanch que un paper y al dia següent sortí del poble, y desde llavoras no l' han vist mes. — No falta qui suposa que 'l bisbe li farà comensar de nou l' aprenentatge.

Vendrell. — Los periódics d' aqueixa ciutat nos han fet saber que 'l senyor Bisbe havia agraciut, escullit d' entre una trentena de solicitants, ab un benefici novament fundat en la iglesia de Santa Madrona, à Mossen Narcís Barbany y Roca, rector del poble de Albinyana. — Ara preguntém nosaltres: Dita prebenda, ¿se li ha concedit com a premi ó... per treure'l, segons nostres informes, de la Rectoria que usufructúa?

Fem aquesta pregunta perque sabem que 'l tal Mossen Barbany es un flavió que de algún temps a questa part les havia donadas per insultar desde la trona a personas dignas, y de tal manera ho feu un dia que de cuyas resultas al jutjat de Vendrell se li segueix una causa d' injurias a instancia del mestre de dit poble de Albinyana, de la qual es fàcil ne surti ab las mans al cap.

CAPS SUELTOS

Perque 'l Czar ha anat a véurels, los simpàtichs parisiènchs estan tan plens d' entusiasm que no caben a la pell. Russos a dreta y esquerra, russos del cap fins als peus... Lo qu' es aquest hiver a proxim no crech pas que tinguin fred.

Lo govern s' ha venit a Espanya al filipino Rizal, y quan lo té a Barcelona torna a enviarlo cap allà. ¿L' entenen aquest embrollo? ¿No? Pues, anda, a barrinar. Quan pugui posarlo en limpia, ja m' ho participarán.

Don Arseni 'l d. Sagunto s' ha presentat a Madrid, y anantsen a troba 'l monstroso sembla que li ha dit així: — Estich al costat seu, Cánovas, al costat seu, ¿ho ha sentit? — Si senyó — haurá respost l' altre: vol dir... que ara som veïns.

Cuba està insurrecció, Filipinas altre tant, a Puerto-Rico s' hi agitan vents que semblan huracans. De modo que ara com ara, si algunes illes hi ha en pau, son les pocas del Espanxe qu' estan per edificar.

Creyent que davan cartefas en Romero va a la Cort, pero al saber que naranjas s' enrabia y toca 'l dos. Aquests nens de la política son lo més raro del món: en no donantlos carmetlos, desseguida fan el bot.

Que si 'l general Ochando allà ha fet cols ó ha fet napés, que si en Maceo va anarli ab pactes així ó aixás. Que si... En fi, militaristas, que s' han de considerar com plàsticas de família y no ferne gayre cas.

¿Din que 'l ministre d' Hisenda està ja del tot resolt a abandonar la cartera? ¡Fug! No ho crequin això. Per conseguir que la deixi, — i'vejin si 'l agafa fort! — serà precis arrencarli ab den parellas de bons.

Lo poderós Sant Antoni y 'l gloriós Sant Sebastià fa ja sis ó set setmanas que s' barallan pels Encants. Caleulin de mica en mica a quins temps hem arribat! Dos sants amichs, disputar-se per la venda d' uns quants draps!

Aquell crucero de Cádiz diu qu' està tant adormit en el fangh ahont va encastarse, que no se 'l pot fer seguir. Lo naufragi es molt sensible, però potés es milló així: val més que 's perdi ara en terra, que no demà mar endins.

Baixa rápit el termòmetro, baixa 'l paper del Estat, van baixant las esperansas de que a Cuba hi haja pau. Solzament ens faltaria que per formar bon contrast ab aquest pilot de baixas, el forné 'ns pujés el pa.

C. GUMÀ.

LOS TRES CAMPS

(Diálech a la manigua)

I

— I ha novedat? — Ni la més mínima. Tot continua del mateix modo queahir, y que antes d'ahir, y que divendres, y que dijous, y que dimecres, y que dimarts... y que cada dia. — ¿Vols que 't digni lo que penso? — Digas, pero no cridis: que 's manxes tenen ulls y las guàssimas orellas. — Pues estich pensant que aquí m' aburreixo d' una manera soberana. — Apúntam. Jo també.

— ¿Te 'n recordas lo que van dirnos quan venir? — ¡Prou! Que anavam a defesar la integritat nacional; que l' honor d' Espanya estava en las nostres mans; que aquí havíam de demostrar qu' eran dignes nets del Cid, de'n Pelayo, y hasta crech que de 'n Ruiz Zorrilla.

Això mateix. Y ara fesme un favor: ¿vols dirme què es lo qu' hem defensat?

— ¡Hombre!... Si pogués, si que t' ho diria: pero en rigor de veritat, se 'm figura qu' encare no hi defensat res... a no ser que siguin las caixaladas.

— A mí al desembarcar, van enviarme de destacament al ingenio Dos Hermanas.

— A mí al ingenio Tres Primos.

— D' allí 'm van fer anar al potrero La Salud, y vaig cäurehi malalt.

— Jo vaig ser trasladat al batey Abundancia, ahont ens trobam faltats de tot.

— Després vaig passá a las Tunas.

— Jo a las Picaras.

— Allí sentiam parlar molt dels insurrectes, pero no 'n veian may cap.

— Nosaltres allá no 'n veyan may ni un, pero 'n sentiam parlar tot lo dia.

— De modo, que segons tú, aquesta campanya....

— Es... lo mateix que deu ser segons tú.

— Per mí.... (Baixant molt la veu) ¡Un bullit!

— Donchs per mi.... (Baixantla encare més:) ¡Un lio com una casa! —

(Això es lo que 's murmura en el camp espanyol.)

II

— ¿Qué te 'n sembla del negoci, Panxo? — No ho sé. Al principi 'm seu blavan una infinitat de cosas. Ara ja no més me 'n sembla una.

— ¿Quina?

— Qu' entré en Maceo, y en Máximo Gomez, y en Quintín Bandera y en Calixto Garcia.... y 'l gall de la passió, estan abusant de nosaltres de la manera més descarada que pot imaginar-se.

— Mira.... ¿M deixas dir un vers del Tenorio?

— Degas.

— Pues... soy de la misma opinión. Hem sigut víctimes de la nostra candidés. Jo vaig aixecarme a últims de Febrer del any passat, y desde llavors que corro.

— Jo 'm vaig sublevar a primers de Mars, y desde aquell moment que no paro.

— De pallissas, n' hi rebut!

— De tundas me n' han donat!....

— Tan bé qu' estava jo en la meva estancia!

— Y jo en el meu bohío!

— En Maceo va dirme: «Vina ab nosaltres, y en quinze días, tens Cuba libre y la solidaria enllayada als nuvols.»

— A mí en Banderas va manifestarme: «Segueix ab la meva colla, y avants de dugas setmanas 't trobas més libre é independent que un cimarrón auténtich.»

— Y no obstant, ja veus; ¡res!

— ¡Y tal si ho veig!... Ni un alma!... Y fa disset mesos que dura!

— ¡Ah!... ¡Y 'ls que durarà!....

(Això es lo que 's diu en el camp insurrecte.)

III

— ¿Dorms?

— Si. May havia estat millor que ara.

— ¿Tan cómodament t' hi trobas?

— Tant. ¿Y tú?

— Jo per ara tampoc trobo a faltar gens la vida....

— La vida.... ¿Qu' es la vida, en resum?

— A Espanya, ja ho sabs: traballar, traballar y traballar....

— ¿Y aquí? ¿Qué es? Aguantá 'l sol, tomar la pluja, sufrir la serena, defensarse dels alacrans, vigilar las maniobras de las niguas....

— ¿Quants tiros has tirat tú?

— ¡Jo? Cap.

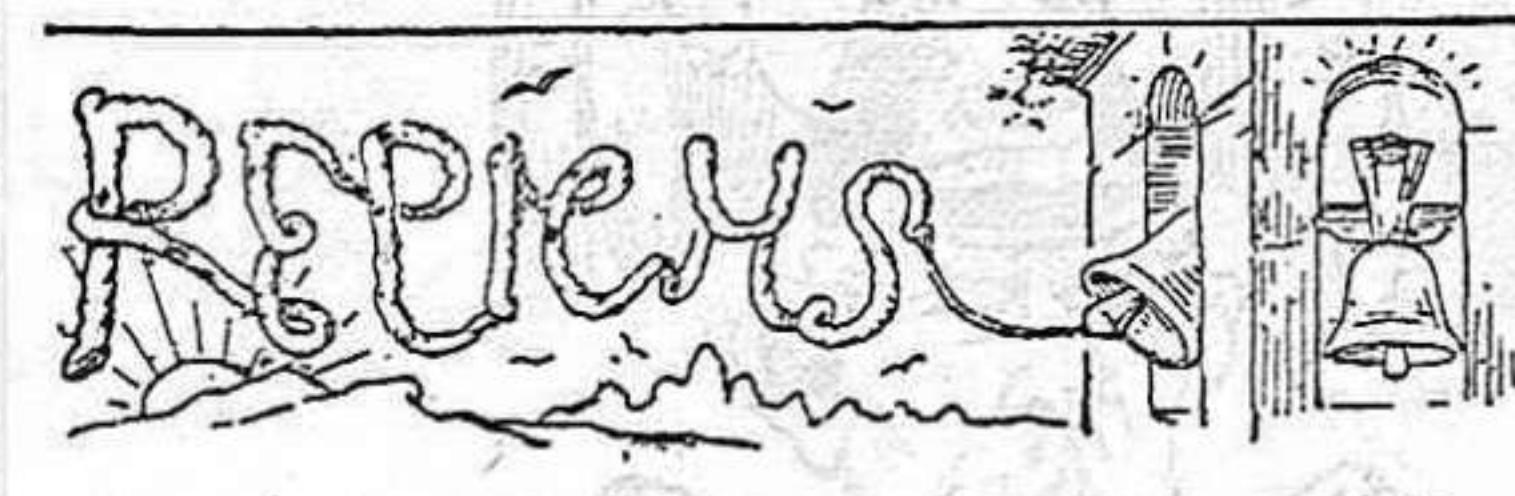
— Jo no he aixecat mai lo gatillo del arma.

— Y donchs, ¿de qué vas morir?

— De lo mateix que tú. D' aquesta malaltia que aquí es moda. — ¿No 't sab greu haver mort?

— ¿Greu? ¿Per qué? A Cuba, a Espanya, avuy, demà, un altre dia... havent de morir, tant se val en un llit de matalassos com en un jas de fullas, lo mateix es ara que d' aquí a tres mesos. (Això es lo que 's diu en el camp.... de la quietud.)

FANTASTICH.

N Derch de Gracia està arrapat a l' arcadia com una llagasta. Va calsar interinament unas botas plenes de forats; pero posanthi mitjas solas y talons camina ab elles com si fossin novas, y fins asseguran que 'ls peus li han crescut de tal manera, que avuy ja no hi ha ningú que las hi tregui.

Y després dirán encare que 'ls sabaters son els que van mes mal calsats.

Ab las botas aqueixas y 'l parayguas que li va regalar el rey de la Fransa xica, l' arcalde interí de Gracia va dilent:

— Ara que vinguin xubascos, que lo qu' es jo no 'm mulló.

Molt s' ha discutit sobre si eran 13 no mes ó si eran 100 los frares de Filipinas assassinats pels insurrectes.

— Per mí — deya un tranquil — no poden passar de 13.

— Ay, ay, ¿per qué? — van preguntarli.

Y ell va respondre: — ¿Qué no sab que 13 es una dotzena de frare?

Los minyons allistats en l' úlit reemplàs ascendeixen a 182,000.

Los que han entrat en sort han sigut 92,000 no mes.

Diferència d' exempts: 90,000, casi la meytat del contingent.

¿Es que aquests 90 mil homes que s' escapan dels devers militars, son tots inútils per defecte físich, ó per ser fills de viuda ó de pare sexagenari?

¡Vaginhol a saber!....

Jo m' atreveixo a creure que la major part deuenen la ventaja de no servir a las influencies políticas. Serán amichs dels cacichs, y això sol bastarà perque se 'ls declari curts de talla ó esguerrats.

Y ho son de veras: esguerrada tenen la conciencia, y no arriban de bon tros a la talla.... moral.

S' ha dit qu' en Castelar tornava a la política mes republicà que may. S' ha assegurat qu' en aquest sentit faria declaracions de un dia al altre desde las columnas de *El Liberal*.

Apropósito de aquesta noticia, un constant lector de *LA CAMPANA* ns dirigeix una carta que conté, en resum, la següent pregunta:

«¿Qué farán vostés si en Castelar torna a intervenir en la política en sentit republicà?»

* *

Contestació categòrica.

Si D. Emilio sollicités lo nostre concurs — que de segur que no ho faria, encare que tornés a la política — li contestaríam cantant la següent copla, menos gramatical, pero mes eloquent que tots los seus disursos:

«Una vez me has engañado
que dugas no hi tornarás;
las paredes de mi casa
de lluny te las mirarás.

* *

Perque nosaltres poguem fer cas de qualsevol nova evolució ó capricho de D. Emilio, seria precís que 'ns expliqués las causes ó la necessitat que 'l van obligar a abandonar lo seu partit, després de intentar deshonrar-lo fentlo ingressar en la monarquia.

Y no suls ens ho tindrà d' explicar, sino que las seves explicacions ens haurien de convéncer.

Lo qual es tan impossible com que una dona que ha perdut la virginitat torni a recobrarla.

* *

Pero no temin, que ni ell tindrà l' trallat d' explicar-se, ni nosaltres la pena d' escoltarlo.

Precisament l' endemà mateix de haverse donat la noticia de que pretendia tornar a la política activa republicana, l' mateix telégrafo anunciava que havia anat a esmorzar ab en Cánovas.

Deducció:

¿Tornas a la política? Serà un *pan comido* en aqueix ditxos esmorzar. Serà una conveniència del Mónstruo.

Y com que lo que convé als monárquichs no pot convirals republicans, tornate'n a casa, y veys demà qui't convida.

LAS GRANS FORSAS NACIONALS, Ó PER AIXÓ ANÉM TANT BÉ

L'exèrcit.

En Cleveland, segons diuen de Nova York, se proposa castigar severament als empleats de les Aduanes que han consentit les expedicions filibusteres.

Romansos à n'aquesta hora?

Perque mirin qu'es molt curiós que à aquells empleats els vajin à buscar las pessigollas, ara que de tants paxons de riure que s'han fet, ja no'n tenen.

Lo gran heroe d'Espanya, durant la guerra de la Independencia, sigue'l General No-importa.

Avuy aquest General No-importa s'ha transformat en lo General Desgabell.

Lo vapor *Isla de Panay* va portar de Filipinas al Dr. Rizal, filibuster de aquellas illes.

Y apena desembarcat, va venir un' ordre del govern disposant que'l vapor *Colón* lo tornés à Manila.

Ara no mes falta que quan arribi allá, l' tornin aquí, y aixís successivament.

Y l'Dr. Rizal podrà dir:—Ab tant ferme passá'l mar, ja's coneix que 'ls castilas volen marejarme.

S'ha suspés de nou la botadura del creuer *Princesa de Asturias*.

Desenganyinse: sembla que aquest barco s'ho ha prés de punt, y qu'estará encallat fins y à tant que's dongui la preferencia à un altre.

Avants de la botadura del creuer *Princesa de Asturias*, es necessari que s'efectuhi la botadura del patxot *General Beranger*.

S'parla del cambi del general Weyler. Se parla també molt del cambi del general Blanco.

En cambi no's diu res del idem de 'n Cánovas ni del idem de moltes altres coses.

No son certas rodas las que van malament. Es tota la màquina.

Durant l'últim mes han aumentat en 10 milions de pessetas los bitllets posats en circulació pel Banch d'Espanya, los quals, en conjunt, ascendeixen à 1,066 milions.

Davant de aquesta balumba de paper moneda, n'hi ha per espantarse.

Y no obstant, jo crech que 'ls bitllets de banch, quan no valguen res, encare servirán per alguna cosa.

Preguntan per qué?

Pera posar papers à tots los balcons, quan arribi l' hora de anunciar: «*Esta nación se alquila.*»

Figura en lo modern repertori teatral un' obra cómica titulada «Guerra en tiempo de paz.»

Pero mirant la inacció de las tropas enviadas à Cuba,

L'iglesia.

La política.

unas vegadas perque plou y hi ha fanch y altras perque està seré y hi ha pols, resulta que Espanya està representant en aquella illa una obra seria y molt costosa, que al revés de la còmica que avants he citat, podrà titularse: «Paz en tiempo de guerra.»

La qual podrà ostentar per lema aquell conegut endecasílabo de un famós poeta:

«Solo en la paz de los sepulcros creo..»

A L'INSERTAT EN LO PENULTIM NUMERO

1. XARADA.—O-ca-si-6.
2. ACENTIGRAFO.—Olivas—Olivas.
3. TRENCÀ-CLOSCAS.—La Viuda.—Emili Vilanova.
4. CONVERSA.—Adela.
5. GEOGLÍFICH.—D'amos ne tenen los gossos.

Han endavatin totas las solucions los ciutadans Joan Roca-vert, Anton Sigró, P. Janet, Un de Riudecanyas y Sicutérat; n'han endavinades 4 Ximo, J. Tarrabastall y Ulls de patrulla 3 Mico-demus y Un desgraciat; 2 P. C. G. Pallaringas y C. T. y M. y 1 no més Un Trashumant y Bertoldino.

XARADA

Musical es la primera; consonant es la segona; y trobarás en tercera que musical també dona.

En la quarta buscarás també un' altre musical; y en un instant trobarás un nom d' home en lo Total

FERNANDO GARCIA A:

CADENA DE PUNTS

- • • • •

Primera ratlla vertical y horisontal: part del cos.—Segona: animal.—Tercera: nom de dona.—Quarta: article.—Quinta: en

lo firmament.—Sexta: moneda.—Séptima: nom de dona.—Octava: nota musical.—Novena: en tot animal volàtil.

CINTET BARREBA Y CARGOL.

ENDAVINALLA

Endavina endavinalla:
vés si'm trobas diacente aixó:
puch d'u cent quintàs de palla
y no puch d'u un perdigó.

J. HERNÁNDEZ.

TRENCA-CLOSCAS

Ab las cinch vocals del alfabet y sols dos consonants formis un nom d' home en castellà.

RAFEL RUTLLANT.

GEROGCIFICH COMPRIMIT

P

I. CARDÚS DE B.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Felix Tey, E. Torrents, V. y LL., Chelin, J. Samoc y Sevio, Un barberot magre, C. de Pere Botero, Ruy de Gorch, F. Perramon, Pretendent de la R., Pubill Jordi, Arcadi Priu, F. Aber y Coll, J. Mitats, J. Romansos, J. Sellent, Vaschol, Front de Gall, Crach, C. Ordepe, Un que desitja tenir diners, J. Reig E., F. Riera y P., L. Busquet R., J. Aubert M., Antonet del Vendrell y Anonim. —Lo que envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans Ramon de la Goma, Guillém d' Anglesola, Joana Xarratxa, Quimet Xarrapa, J. S. P. de Vilafresca, A. Font y L., Fidel Delti, Odrauda Erret, Tap de suro vilafranqui, Pe-Gra, Pitilli, Anton Espina Isern, Ricardo Pallejà Vendrell, Un Olotí, Un Adrogué, M. Ferré, J. Calsina, P. Salom M., Lluiset de la Piga, Dalmat de Roda, Escola Vilafranqui, B. Pujalt, F. Garcia A., Homedes Mundo, B. Elias, F. Carreras, Surisent, y Dos de Cervéra:—Insertaré alguna cosa de lo que ns envian.

Ciutadà J. F. (Monclar): D'assumptos de aquesta classe no podem ocuparnos n.—B. Nani: Resulta una mica massa gris; en fi veuré lo que's fa.—M. Badia: Casi, casi, hem de dirlo lo mateix y això que la composició es molt enginyosa.—J. Parpal: Va bé.—Aguileta: Dels versos aprofitaré alguno; en quant al article es inversímil y 'l fet està contat molt a la pota la llana.—E. Amatller: ¿No li xoca que un crach tingui unes fatlerastan artísticas? A nosaltres sí, y crech que als lectors també 'ls xo- caria.—E. C. y M.: Gracias per la noticia.—Timbaler del Noya: Los versos son d'estestables: tractat l' assumptu en prosa aniria millor.—R. Ramon: Enterats y gracias.—Jeph de Jespus: Li agrahím! envio qu' es superior.—G. Ginesta y Punset: La poesia exigiria una mica mes de fosa en l' expressió.—R. Alonso: Va bastant bé.—R. A. Mon de Monas: Procurarem manifestar al interessat lo desitj de vosté, no considerant que tingué prou interès per estamparho en lletres de motiló.—B. Parramon y C.: La poesia va bé, y es més propia per l' Almanach de LA CAMPANA que pel de l' Esquella. Per aquest pot enviarne un' altre.—Ll. G. Salvador: Queda acceptat.—I. Torruella: Ja ho teniam separat. Per això, gracias.—Angel Practich: No 'ns acaba de agradar.—Felix Cana: Tindrém present la seva denuncia.—Antonet del Corral: Es algo llepisso.—S. Borrat Solé: No va.—Quimet: Quina llàstima que sigui tan gras. L' altra poesia ja esta entregada a las caixas.—J. M. Folet: No fa per casa.—C. Mas y Jornet: Mirarem de publicarla.—Rossinyol: No te prou interès per la majoria de lectors.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.